

ASOCIAȚIA EXISTĂM

SESIZARE ȘI INFORMARE INSTITUȚIONALĂ MEMORANDUM FINAL

privind impactul platformelor sociale algoritmice asupra copiilor, tinerilor, familiei, educației, sănătății, muncii, siguranței publice, mass-media și viitorului statului

Document pentru depunere și transmitere către instituții naționale, europene și globale

Data: 21 mai 2026

Emitent: Asociația EXISTĂM

Destinatari: instituții competente în protecția copilului, sănătate publică, educație, muncă, digital, media, consumator, ordine publică și cooperare internațională

Obiect: solicitarea analizei instituționale, a înregistrării documentului, a stabilirii unui punct de contact și a inițierii unor măsuri publice de protecție a copiilor în raport cu platformele sociale algoritmice.

Principiul central: libertatea digitală nu poate însemna libertatea de a exploata copilul. O platformă care intră în viața copilului trebuie să fie sigură, verificată, auditată, responsabilă și compatibilă cu interesul superior al copilului.

Cuprins:

- I. Scrisoare de înaintare și solicitări instituționale
- II. Rezumat executiv
- III. Fundamentul sesizării: de ce fenomenul nu mai este o problemă privată
- IV. Date și constatări oficiale
- V. Mecanismele de risc ale platformelor sociale algoritmice
- VI. Copilăria capturată: maturizare artificială, pierderea atenției și pierderea jocului real
- VII. Pseudo-specialiști, produse false și comerț netransparent
- VIII. Mass-media reglementată vs. platforme sociale fără răspundere echivalentă
- IX. Infraționalitate, abuz, grooming, sextortion, trafic și exploatare online
- X. Impact asupra muncii, economiei, fiscalității și statului
- XI. Capitol instituțional global: cine trebuie sesizat și de ce
- XII. Standardul minim obligatoriu pentru orice platformă accesibilă copiilor
- XIII. Măsuri solicitate
- XIV. Mesaj pentru reportaj, presă și documentar public
- XV. Concluzii finale
- XVI. Bibliografie și surse oficiale

I. Scrisoare de înaintare și solicitări instituționale

Către instituțiile competente ale statului român, ale Uniunii Europene și ale organismelor internaționale cu atribuții în protecția copilului, sănătate publică, educație, muncă, digitalizare, siguranță online, protecția consumatorilor, mass-media, combaterea criminalității online și cooperare internațională,

Asociația EXISTĂM depune prezenta sesizare și informare instituțională privind impactul platformelor sociale algoritmice asupra copiilor, adolescenților, familiilor, școlilor, sănătății publice, pieței muncii, mass-media, comerțului, protecției consumatorilor și siguranței statului.

Documentul semnalează o problemă majoră de interes public: copiii nu mai sunt expuși doar la divertisment digital, ci la ecosisteme algoritmice globale care pot combina dependență comportamentală, publicitate mascată, influenceri neverificați, pseudo-specialiști, produse false, sexualizare precoce, cyberbullying, grooming, sextortion, fraudă, dezinformare și modele sociale distructive.

Solicităm instituțiilor competente înregistrarea prezentei informări, transmiterea unui număr de înregistrare, desemnarea unui punct de contact, analizarea aspectelor semnalate în cadrul atribuțiilor legale și comunicarea direcțiilor instituționale prin care pot fi formulate măsuri, parteneriate, controale, ghiduri, programe educaționale, campanii publice sau propuneri legislative.

Această sesizare nu urmărește blocarea tehnologiei, ci protejarea copilului și reasezarea mediului digital într-un cadru de verificare, responsabilitate și interes public. Internetul, educația digitală și inovația pot fi instrumente pozitive doar dacă sunt construite pe siguranță, transparență, verificare și răspundere.

În mod special, solicităm ca platformele sociale care permit accesul minorilor să fie analizate nu doar ca servicii private, ci ca infrastructuri de influență socială, comercială și comportamentală, cu impact asupra sănătății, educației, muncii, democrației și siguranței publice.

- Înregistrarea documentului și confirmarea primirii.
- Transmiterea către direcțiile competente: protecția copilului, sănătate, educație, digital, consumator, media, muncă, fiscalitate, ordine publică și criminalitate informatică.
- Stabilirea unui punct de contact instituțional.
- Analizarea necesității unui grup de lucru interinstituțional privind protecția copilului în platformele sociale algoritmice.
- Evaluarea măsurilor legislative și administrative prin care copiii și tineri să nu mai fie expuși la platforme care nu pot demonstra siguranță, verificare și audit independent.

II. Rezumat executiv

Platformele sociale algoritmice au devenit, în perioada accelerată de după 2008, una dintre cele mai puternice forme de influență asupra copiilor și tinerilor. Odată cu extinderea smartphone-urilor, a aplicațiilor sociale, a feed-urilor personalizate și a conținutului video scurt, copilăria a fost mutată progresiv din spațiul real al familiei, școlii, jocului, sportului, comunității și educației către spații digitale private, globale și insuficient controlate.

Aceste platforme nu distribuie doar conținut. Ele modelează aspirații, valori, atenție, obiceiuri de consum, percepția asupra corpului, relația cu munca, încrederea în specialiști, raportarea la școală și imaginea copilului despre succes.

În mediul TV și audiovizual, societatea acceptă că minorii trebuie protejați prin clasificări, intervale orare, avertismente, sancțiuni și autorități de reglementare. În schimb, pe platformele sociale, același copil poate fi expus la orice oră la sexualizare, violență, limbaj degradant, pseudo-educație, reclame mascate, produse false, influenceri fără răspundere, mesaje private de la necunoscuți și mecanisme de dependență digitală.

În raport cu datele disponibile, nu se poate afirma responsabil că platformele sociale sunt singura cauză a crizelor de sănătate mintală, educație, muncă, familie sau consum. Se poate afirma însă, cu temei, că ele sunt acceleratori majori ai acestor crize și că actualul model de platformă socială algoritmică este incompatibil cu un standard real de protecție a copilului.

Documentul propune o schimbare de paradigmă: platformele accesibile minorilor trebuie să fie verificate, auditate, transparente, cu profesii și produse controlate, cu publicitate clar marcată, cu limitarea designului adictiv și cu răspundere juridică pentru conținutul pe care îl recomandă algoritmic.

Dacă platformele rămân în forma actuală, societățile vor continua să piardă în totalitate copilărie, atenție, educație, sănătate mintală, încredere publică, cultură a muncii, consum verificat, media profesionistă și capacitatea statelor de a forma cetățeni responsabili. Nu este doar o problemă de familie. Este o problemă de stat, de societate și de viitor.

III. Fundamentul sesizării: de ce fenomenul nu mai este o problemă privată

În mod tradițional, expunerea copiilor la risc era asociată cu spațiul fizic: strada, anturajul, locurile nesupravegheate, magazinele, cluburile, grupurile de persoane adulte, traficul, zonele de consum de alcool sau droguri. Astăzi, multe dintre aceste riscuri au intrat în telefonul copilului.

Copilul nu mai trebuie să iasă din casă pentru a fi contactat de un adult necunoscut. Nu trebuie să intre într-un magazin pentru a fi manipulat comercial. Nu trebuie să ajungă într-un grup fizic toxic pentru a primi modele nocive. Nu trebuie să întâlnească direct un escroc pentru a fi atras într-o fraudă. Nu trebuie să meargă într-un spațiu periculos pentru a fi sexualizat, șantajat, umilit sau manipulat.

Telefonul a devenit simultan televizor, școală paralelă, piață comercială, stradă, grup social, joc de noroc simbolic, sală de sport falsă, cabinet medical fals, scenă de spectacol, spațiu de abuz și mecanism de validare. Această acumulare de funcții într-un singur dispozitiv, conectat permanent la platforme globale, produce un risc sistemic pe care părinții nu îl pot gestiona singuri.

Părintele nu poate audita algoritmul. Profesorul nu poate vedea feed-ul copilului. Medicul nu poate combate toate sfaturile virale de sănătate. Antrenorul real nu poate concura întotdeauna cu un influencer fără calificare. Jurnalistul nu poate corecta fiecare fragment scos din context. Statul nu poate rămâne pasiv atunci când educația, comerțul, atenția și siguranța minorilor sunt transferate masiv către platforme private.

De aceea, tema nu mai poate fi tratată ca simplă responsabilitate individuală a familiei. Este o problemă de interes public și trebuie abordată cu instrumente instituționale.

IV. Date și constatări oficiale

Datele oficiale și instituționale existente confirmă amploarea fenomenului. U.S. Surgeon General arată că folosirea social media de către tineri este aproape universală: până la 95%

dintre tinerii de 13-17 ani folosesc o platformă socială, peste o treime declară folosire aproape constantă, iar aproape 40% dintre copiii de 8-12 ani folosesc social media, deși vârsta minimă uzuală este 13 ani [S1].

Pew Research Center a raportat că, în SUA, 90% dintre adolescenții 13-17 ani folosesc YouTube, aproximativ șase din zece folosesc TikTok și Instagram, iar o treime dintre adolescenți folosesc cel puțin una dintre platformele analizate aproape constant [S16].

În România, datele Salvați Copiii indică un semnal sever: intervalul de vârstă în care utilizarea rețelelor sociale devine semnificativă a coborât la 5-10 ani, iar un copil din trei, cu vârste între 8 și 17 ani, a prezentat o formă de tulburare emoțională, precum anxietate sau depresie, în contextul expunerii îndelungate la rețele sociale [S4].

WHO Europe a semnalat creșterea utilizării problematice a social media la adolescenți, de la 7% în 2018 la 11% în 2022, pe baza studiului HBSC. Utilizarea problematică este descrisă prin simptome asemănătoare dependenței: lipsa controlului, neglijarea altor activități și consecințe negative în viața de zi cu zi [S3].

CDC a arătat că folosirea frecventă a social media este asociată cu prevalențe mai mari ale bullyingului electronic, tristeții persistente, lipsei de speranță și unor riscuri suicidare în rândul elevilor de liceu [S2].

Comisia Europeană a constatat preliminar, în februarie 2026, că TikTok a încălcat Digital Services Act prin design adictiv, indicând funcții precum infinite scroll, autoplay, notificări push și sistem de recomandare foarte personalizat [S5].

Comisia Europeană a constatat preliminar, în aprilie 2026, că Meta nu a prevenit suficient accesul minorilor sub 13 ani la Instagram și Facebook, deși propriile condiții prevăd vârsta minimă de 13 ani [S6].

NCMEC a raportat pentru 2024 peste 20,5 milioane de rapoarte CyberTipline privind exploatarea sexuală a copiilor, echivalente cu 29,2 milioane de incidente raportate, precum și peste 546.000 de rapoarte privind online enticement [S11].

FBI avertizează că sextortion poate începe pe orice site, aplicație, platformă de mesagerie sau joc unde oamenii comunică, iar copiii pot fi manipulați să trimită imagini explicite și apoi șantajați [S10].

Aceste date nu sunt izolate. Ele arată că fenomenul are dimensiune internațională, efecte asupra sănătății publice și implicații pentru protecția copilului, criminalitate online, educație, media și stat.

V. Mecanismele de risc ale platformelor sociale algoritmice

Riscul nu vine doar din existența conținutului online. Riscul vine din modul în care platformele îl selectează, îl recomandă, îl repetă și îl personalizează. Algoritmul nu este un panou neutru. El decide ce vede copilul, ce vede din nou, ce este amplificat, ce este ascuns și ce este transformat în trend.

Mecanismele de risc includ: feed fără final, autoplay, notificări, personalizare intensă, recompense variabile, presiune de like-uri și comentarii, filtre, trenduri, recomandări de conținut similar, mesagerie privată, live-uri, monetizare și stimularea creatorilor să producă materiale tot mai emoționale, șocante sau sexualizate.

Prin aceste mecanisme, copilul poate fi împins treptat către conținut tot mai intens, chiar dacă inițial a intrat pentru divertisment. Dacă un copil se oprește asupra unui conținut despre corp, dietă, tristețe, agresivitate, lux, sexualizare sau bani rapizi, platforma poate interpreta interesul ca semnal de recomandare și poate livra mai mult conținut similar.

Această logică este opusă logicii educaționale. Educația urmărește dezvoltare, echilibru, atenție și adevăr. Platforma algoritmică urmărește retenție, timp, reacție și revenire.

În cazul minorilor, această diferență este decisivă. Copiii nu au aceeași capacitate de autocontrol, înțelegere comercială, analiză critică și rezistență la manipulare ca adulții. De aceea, designul platformei trebuie să fie adaptat la vulnerabilitatea copilului, nu la profitul obținut din atenția copilului.

Platformele actuale pot transforma copilul într-un utilizator dependent de validare: verifică notificări, urmărește reacții, compară numărul de like-uri, își modifică imaginea, caută trenduri, imită comportamente și simte anxietate când este deconectat.

VI. Copilăria capturată: maturizare artificială, pierderea atenției și pierderea jocului real

Copilăria este perioada în care omul se formează prin joc, mișcare, greșeli sănătoase, prietenii reale, sport, familie, școală, cultură, lectură, răbdare și contact direct cu lumea. Platformele sociale au mutat o parte semnificativă a copilăriei într-un spațiu de imagine, comparație, performanță publică și validare instantanee.

Copilul nu mai este doar copil. Este împins să se prezinte, să arate, să obțină reacții, să își construiască imagine, să fie urmărit, să participe la trenduri și să își compare viața cu versiuni filtrate ale altora.

Aceasta produce maturizare artificială. Fetele pot fi împinse spre sexualizare, machiaj precoce, standarde corporale nerealiste, presiune de a arăta adult, atenție masculină și validare prin corp. Băieții pot fi împinși spre agresivitate, bani rapizi, cinism, dominanță, dispreț față de școală, pariuri simbolice, lux fals și modele de masculinitate toxică.

Copilul învață prea devreme să joace un rol public. În loc să trăiască firesc vârsta copilăriei, ajunge să își măsoare valoarea prin reacții, aparență, corp, popularitate și acces la trenduri.

Pierderea atenției este o altă consecință majoră. Educația cere concentrare, răbdare, ascultare, citire, memorie, logică, repetiție și efort. Conținutul scurt, rapid și hiper-stimulant antrenează opusul: trecere continuă, nerăbdare, recompensă imediată și dependență de stimul.

Un copil obișnuit ore întregi cu video-uri de câteva secunde poate avea dificultăți să urmărească o lecție de 50 de minute, un documentar, o carte, o explicație medicală, o discuție serioasă sau un proces de învățare real. Platformele nu fură doar timp. Ele modifică ritmul atenției.

Pierderea jocului real este la fel de gravă. Copiii nu mai stau suficient afară, nu mai experimentează suficient relații directe, nu mai au suficient contact cu natura, sportul și corpul real. O copilărie trăită în feed riscă să producă adulți mai izolați, mai anxioși, mai superficiali, mai greu de integrat în comunitate și mai vulnerabili la manipulare.

VII. Pseudo-specialiști, produse false și comerț netransparent

Una dintre cele mai grave mutări produse de platformele sociale este transferul autorității de la specialistul real către profilul viral. În mediul online, vizibilitatea ajunge să fie confundată cu competența.

Oricine poate apărea în fața copilului sau adolescentului ca doctor, nutriționist, antrenor, psiholog, profesor, terapeut, mentor, consilier, expert în sănătate, expert în sport, expert în slăbit, expert în afaceri sau model de viață. Publicul tânăr nu are întotdeauna capacitatea să verifice diplome, autorizații, firme, avize, experiență profesională sau răspundere juridică.

În televiziune și în media profesionistă, prezența unui specialist implică selecție editorială, reputație, responsabilitate publică și posibilitatea de sancționare. În social media, un pseudo-specialist poate deveni viral prin promisiuni simple, transformări spectaculoase, frică, scandal, emoție sau minciună.

Acest fenomen devine critic în sănătate, nutriție și sport. Sfaturile greșite privind diete, suplimente, exerciții, recuperare, sănătate mintală, tratamente, medicamente, detox, slăbit rapid sau creștere musculară pot produce vătămări reale. Copilul sau adolescentul poate urma instrucțiuni periculoase pentru că provin de la o persoană populară, nu de la o persoană competentă.

FTC arată că afirmațiile despre sănătate, siguranță și beneficii ale produselor trebuie să fie adevărate, să nu inducă în eroare și să fie susținute de dovezi științifice competente și fiabile [S13]. FDA avertizează că produsele frauduloase de sănătate pot întârzia diagnosticul și tratamentul real și pot produce vătămări grave [S14].

Pe platformele sociale, problema este agravată de comerțul netransparent. Copilul nu vede doar reclame marcate. Vede recomandări mascate: "folosesc eu", "asta m-a ajutat", "codul meu", "secretul meu", "produsul care mi-a schimbat viața". Pentru minori, aceste formule par prietenie sau educație, nu vânzare.

FTC cere influencerilor să dezvăluie relațiile financiare sau materiale cu brandurile, inclusiv bani, produse gratuite, reduceri sau alte beneficii [S12]. Dar în practică, publicitatea mascată rămâne dificil de identificat de copii și chiar de părinți.

Prin urmare, orice platformă accesibilă copiilor trebuie să verifice nu doar vârsta, ci și specialiștii, vânzătorii, produsele, serviciile, publicitatea, afirmațiile medicale și relațiile comerciale. Fără verificare, platforma devine spațiu de risc pentru sănătate, consumator și copil.

VIII. Mass-media reglementată vs. platforme sociale fără răspundere echivalentă

Diferența dintre televiziune și platformele sociale este una dintre cele mai importante chestiuni instituționale ale prezentului.

Televiziunile, radiourile și serviciile audiovizuale sunt supuse unor reguli privind protecția minorilor, publicitatea, demnitatea umană, informarea corectă, conținutul nepotrivit, clasificările de vârstă, avertismentele și sancțiunile. În România, autoritatea competentă este Consiliul Național al Audiovizualului, iar la nivel european există cadrul AVMSD pentru protecția minorilor [S15].

Directiva europeană AVMSD prevede că minorii trebuie protejați de conținut care le poate afecta dezvoltarea fizică, mentală sau morală, iar conținutul cel mai dăunător, precum pornografia și violența gratuită, trebuie supus celor mai stricte măsuri [S15].

În schimb, pe platformele sociale, copilul poate primi conținut sexualizat, violent, degradant, manipulator, comercial, pseudo-medical sau periculos la orice oră, într-o formă personalizată, fără echivalentul clar al unei grile TV, fără avertisment eficient și fără răspundere editorială comparabilă.

Dacă un post TV poate fi sancționat pentru un program nepotrivit, este illogic ca o platformă globală să poată recomanda algoritmic același tip de conținut către milioane de copii fără răspundere echivalentă. Diferența de tehnologie nu poate justifica diferența de protecție.

Mai grav, mass-media profesionistă este slăbită de migrarea atenției către platforme sociale. Copiii nu mai urmăresc suficient programe educative, știri verificate, documentare, cultură sau dezbateri realizate de profesioniști. În schimb, informația vine în fragmente emoționale, virale, personalizate, deseori fără context și fără verificare.

Aceasta poate duce la dispariția progresivă a unei culturi media comune. Fără media responsabilă, copiii sunt educați de feed. Fără feed responsabil, societatea își pierde capacitatea de a transmite valori, informație verificată și modele profesionale.

IX. Infracționalitate, abuz, grooming, sextortion, trafic și exploatare online

O parte semnificativă a riscurilor care altădată erau predominant fizice s-a mutat în mediul online. Aceasta nu înseamnă că spațiul fizic nu mai contează, ci că agresorii, escrocii și manipulatorii au primit canale noi, rapide și scalabile de acces la copii.

Groomingul, sextortion, cyberbullyingul, hărțuirea, fraudele, recrutarea, șantajul, expunerea sexuală, exploatarea imaginii copilului, vânzarea de produse false, promovarea drogurilor sau comportamentelor periculoase pot începe printr-un mesaj, un comentariu, un live, un grup, un joc, un profil fals sau o recomandare algoritmică.

FBI avertizează că sextortion poate începe pe orice site, aplicație, platformă de mesagerie sau joc unde oamenii se întâlnesc și comunică [S10]. NCMEC arată amploarea fenomenului de exploatare sexuală online și online enticement [S11].

Un copil nu are instrumentele emoționale pentru a gestiona șantajul, rușinea, amenințarea, manipularea sexuală sau presiunea adultului. De multe ori, teama și rușinea îl împiedică să ceară ajutor. Platformele trebuie să fie proiectate astfel încât să prevină contactul periculos, nu doar să reacționeze după producerea prejudiciului.

Mesageria adult-minor între persoane necunoscute trebuie tratată ca zonă de risc major. Conturile anonime sau neverificate care contactează minori trebuie detectate rapid. Grupurile, live-urile și recomandările care pot conduce la abuz trebuie monitorizate cu standarde speciale de protecție a copilului.

În plus, infracționalitatea comercială are impact direct asupra copiilor și familiilor: produse contrafăcute, suplimente dubioase, tratamente false, servicii de coaching, scheme de îmbogățire rapidă, investiții speculative, jocuri, pariuri mascate și promisiuni de succes fără muncă.

Copilul nu trebuie să ajungă victima unui prejudiciu pentru ca statul să intervină. Protecția copilului presupune prevenție.

X. Impact asupra muncii, economiei, fiscalității și statului

Platformele sociale nu influențează doar sănătatea mintală și relațiile copiilor. Ele influențează cultura muncii, aspirațiile profesionale, relația cu efortul, respectul pentru competență și modul în care tinerii își imaginează viitorul.

Dacă mesajul dominant primit de copil este că succesul înseamnă viralitate, bani rapizi, imagine, lux fals, corp monetizat, influență fără competență și câștig fără muncă, atunci societatea riscă să piardă respectul pentru profesii reale, meserii, educație, disciplină și contribuție.

Aceasta nu înseamnă că toți tinerii nu vor mai munci. Dar înseamnă că o cultură digitală nereglementată poate slăbi motivația pentru școală, muncă și responsabilitate. O țară nu poate funcționa doar cu creatori de conținut, consumatori și spectatori. O țară are nevoie de profesori, medici, ingineri, muncitori, agricultori, constructori, antrenori, cercetători, comercianți, jurnaliști, artiști și antreprenori reali.

Efectul economic include și mutarea consumului către platforme globale, reclame mascate, vânzări prin influenceri, dropshipping, comercianți greu de verificat și produse care scapă controlului clasic. Magazinele fizice, firmele locale, media locală și comercianții fiscalizați sunt afectați de o economie a atenției în care platforma controlează vizibilitatea.

Dacă vânzarea se mută în conturi greu de verificat, statul pierde control asupra siguranței produselor, protecției consumatorului, fiscalității și sănătății publice. Dacă veniturile din influență, afiliere, publicitate și conținut nu sunt transparente, statul pierde capacitate fiscală și echitate față de firmele care respectă legea.

În zona pieței muncii și a importului de forță de muncă, formularea trebuie să fie responsabilă: nu oamenii veniți să muncească sunt problema. Problema este capacitatea fiecărui stat de a-și proteja și forma propriii copii pentru educație, meserie, muncă și integrare socială. Dacă generațiile locale sunt capturate de platforme toxice, statele vor avea dificultăți tot mai mari în formarea forței de muncă proprii.

Din acest motiv, fenomenul trebuie tratat ca risc strategic pentru economie, educație, coeziune socială și viitorul statului.

XI. Capitol instituțional global: cine trebuie sesizat și de ce

Fenomenul platformelor sociale algoritmice depășește capacitatea unei singure instituții și a unui singur stat. Este nevoie de acțiune coordonată între instituții de protecție a copilului, sănătate publică, educație, digital, media, consumator, criminalitate informatică, fiscalitate, muncă și drepturile omului.

La nivel național, documentul trebuie transmis către instituții precum: Guvern, Parlament, Administrația Prezidențială, autorități pentru protecția copilului, Ministerul Educației, Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii, Ministerul Digitalizării, Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne, structuri de combatere a criminalității informatice, autorități pentru comunicații, securitate cibernetică, protecția consumatorilor, audiovizual, fiscalitate, sport, tineret, egalitate de șanse și Avocatul Poporului.

La nivel european, documentul trebuie transmis sau adaptat către: Comisia Europeană - DG CONNECT, DG JUST, DG EAC, DG SANTE, DG EMPL și DG HOME; Parlamentul European -

comisiile LIBE, IMCO, CULT, ENVI și EMPL; Consiliul Uniunii Europene; European Board for Digital Services; European Data Protection Board; European Data Protection Supervisor; ENISA; Europol - European Cybercrime Centre; ERGA; rețelele europene de protecție a consumatorilor; Consiliul Europei; Ombudsmanul European.

La nivel global, documentul trebuie transmis sau adaptat către: UNICEF, Comitetul ONU pentru Drepturile Copilului, UNESCO, WHO, ITU, OECD, ILO, UNODC, INTERPOL, organisme internaționale de protecție online a copiilor și organizații specializate în siguranță digitală, educație, sănătate mintală, combaterea exploatarei sexuale a copiilor și protecția consumatorului.

În afara Europei, exemple de instituții relevante includ: eSafety Commissioner Australia, Ofcom în Regatul Unit, Federal Trade Commission în SUA, Food and Drug Administration pentru produse de sănătate, FBI și NCMEC pentru exploatare sexuală online și sextortion, precum și autorități naționale echivalente din statele democratice.

Competența acestor instituții este complementară. Protecția copilului privește drepturile copilului. Sănătatea publică privește efectele psihologice și comportamentale. Educația privește atenția și formarea. Media privește conținutul și influența. Consumatorul privește produsele false și publicitatea mascată. Fiscalitatea privește comerțul și veniturile. Poliția și justiția privesc abuzul, groomingul, sextortion, traficul și fraudă. Digitalul privește algoritmii, transparența, auditul și designul platformelor.

Pentru ca o intervenție să fie eficientă, instituțiile trebuie să trateze platformele sociale nu fragmentat, ci ca ecosisteme de risc sistemic. O platformă nu este doar mediu de comunicare. Este infrastructură de influență, piață comercială, sistem de recomandare, spațiu de interacțiune adult-minor, mecanism de colectare date și mediu de socializare.

Capitolul instituțional global solicită crearea unui standard internațional minim pentru platformele accesibile minorilor, astfel încât nicio companie globală să nu poată transfera riscul asupra părinților, școlii sau copilului.

Dacă actualul model rămâne neschimbat, degradarea socială observată începând cu perioada 2008-2010 - odată cu extinderea smartphone-urilor și a platformelor sociale algoritmice - va continua: scăderea atenției, pierderea copilăriei, erodarea încrederii în specialiști, migrarea consumului către influenceri, slăbirea mass-media, creșterea manipulării comerciale, presiunea asupra sănătății mintale și diminuarea culturii muncii reale.

De aceea, solicitarea nu este doar de analiză, ci de acțiune coordonată. Platformele care nu oferă demonstra siguranță, verificare și audit pentru copii trebuie limitate și închise în țările care doresc să își protejeze societatea, copiii și fraudarea continuă a țării lor.

XII. Standardul minim obligatoriu pentru orice platformă accesibilă copiilor

Orice platformă digitală care permite accesul copiilor, tinerilor, familiilor, elevilor, sportivilor, studenților sau persoanelor vulnerabile trebuie să îndeplinească un standard minim obligatoriu. Nu este suficient ca platforma să aibă termeni și condiții. Nu este suficient ca platforma să spună că utilizatorii sunt responsabili. Nu este suficient ca platforma să ofere setări ascunse pentru părinți. Protecția trebuie proiectată în arhitectura platformei.

1. Verificare reală a vârstei

Accesul copiilor nu poate fi bazat doar pe autodeclarare. Platformele trebuie să folosească mecanisme proporționale, sigure și respectuoase cu viața privată pentru verificarea vârstei,

mai ales când serviciul include conținut, reclame, mesagerie, live-uri sau recomandări algoritmice cu risc.

2. Identitate și responsabilitate pentru conturi cu impact public

Conturile care predau, vând, influențează, consiliază, oferă servicii, creează comunități sau interacționează cu minori trebuie să fie supuse unor reguli de verificare. Anonimatul total nu poate fi permis acolo unde există influență directă asupra copiilor.

3. Verificarea specialiștilor

Persoanele care se prezintă ca medici, psihologi, nutriționiști, antrenori, kinetoterapeuți, profesori, terapeuți sau experți trebuie să își poată demonstra calificarea, autorizația, forma legală de exercitare și răspunderea profesională. Platforma trebuie să distingă clar între opinie personală, divertisment și sfat profesional.

4. Verificarea produselor și vânzătorilor

Produsele promovate minorilor sau familiilor - în special cele de sănătate, sport, nutriție, suplimente, slăbit, recuperare, cosmetică, echipamente și servicii educaționale - trebuie să provină de la vânzători verificați și să respecte normele de siguranță, publicitate și protecția consumatorului.

5. Interzicerea afirmațiilor medicale fără dovezi

Nicio platformă nu trebuie să permită promovarea de tratamente, suplimente, diete, terapii, metode de slăbit sau sfaturi de sănătate către copii fără dovezi, fără calificare și fără delimitare clară între informație generală și recomandare profesională.

6. Publicitate clar marcată și controlul influencer marketingului

Orice relație comercială trebuie marcată vizibil: sponsorizare, afiliere, produs primit, cod de reducere, comision, parteneriat sau beneficiu. Copilul nu trebuie să fie expus la reclame mascate în forma unor sfaturi personale.

7. Limitarea designului adictiv

Pentru minori trebuie eliminate sau limitate strict infinite scroll, autoplay, notificările persuasive, recompensele variabile, recomandările compulsive, streak-urile, presiunea de revenire și mecanismele care cresc utilizarea compulsivă.

8. Algoritmi auditați și explicabili

Platformele trebuie să permită audit independent asupra sistemelor de recomandare, mai ales asupra conținutului împins minorilor. Secretul comercial nu poate prevala asupra protecției copilului.

9. Protecție împotriva sexualizării și exploatării

Platformele trebuie să prevină sexualizarea minorilor, contactul adult-minor cu risc, solicitarea de imagini, groomingul, sextortion, distribuirea materialelor intime, captarea minorilor prin live-uri și migrarea către zone adulte.

10. Protecție împotriva cyberbullyingului și rușinii publice

Copilul trebuie protejat de hărțuire, umilire, viralizare abuzivă, comentarii degradante, distribuirea imaginilor fără consimțământ și mecanisme de amplificare a rușinii publice.

11. Clasificare de conținut similară logicii audiovizualului

Conținutul video și live accesibil minorilor trebuie să aibă clasificări și avertismente eficiente, nu doar texte generale în termeni și condiții. Dacă televiziunea are reguli pentru minori, platformele video trebuie să aibă reguli cel puțin echivalente.

12. Mesagerie sigură

Mesageria între adulți necunoscuți și minori trebuie limitată sever. Platforma trebuie să detecteze comportamente de grooming, presiune, amenințare, solicitare de imagini și transfer către alte canale.

13. Raportare rapidă și intervenție reală

Mecanismele de raportare trebuie să fie simple, vizibile și eficiente. Raportările privind copii, exploatare, produse periculoase, pseudo-specialiști și fraudă trebuie tratate prioritar și transmise, când este cazul, autorităților.

14. Transparență fiscală și comercială

Veniturile din publicitate, afiliere, sponsorizare, live-uri, donații comerciale și vânzare de produse trebuie să fie transparente și compatibile cu obligațiile fiscale. Platforma nu trebuie să devină zonă de comerț paralel neverificat.

15. Standard educațional și cultural

O platformă accesibilă copiilor trebuie să promoveze educație, cultură, sport, sănătate reală, specialiști verificați, informație corectă și conținut adaptat vârstei, nu doar conținut care produce reacții rapide.

16. Control parental real, nu simbolic

Părinții trebuie să aibă instrumente simple, eficiente, transparente și ușor de înțeles. Dar controlul parental nu poate înlocui responsabilitatea platformei.

17. Regim special pentru minori

Sub 13 ani, accesul la platforme sociale deschise trebuie interzis sau limitat la servicii special concepute pentru copii. Între 13 și 16 ani, accesul trebuie să fie limitat, verificat, fără design adictiv și fără publicitate comportamentală. Sub 18 ani, conținutul adult, exploatare, periculos sau pseudo-medical trebuie restricționat.

18. Răspundere juridică

Platformele trebuie să răspundă nu doar pentru conținutul publicat, ci și pentru modul în care propriile sisteme îl recomandă, îl amplifică și îl monetizează. Recomandarea algoritmică este o decizie tehnică cu efect social și trebuie să atragă responsabilitate.

XIII. Măsuri solicitate

Prezenta sesizare solicită instituțiilor competente analizarea și promovarea următoarelor măsuri:

- recunoașterea platformelor sociale algoritmice ca risc sistemic pentru protecția copilului, sănătate publică și educație;
- obligarea platformelor accesibile minorilor la verificare reală de vârstă;
- interzicerea sau limitarea designului adictiv pentru minori;

- audit independent al algoritmilor de recomandare care influențează copiii;
 - verificarea specialiștilor care oferă sfaturi de sănătate, sport, nutriție, psihologie, educație sau dezvoltare personală;
 - verificarea produselor și vânzătorilor care promovează bunuri sau servicii către copii și familii;
 - interzicerea publicității mascate și a influencer marketingului netransparent către minori;
 - clasificarea conținutului video și live după standarde comparabile cu audiovizualul;
 - limitarea mesageriei adult-minor între necunoscuți și detectarea groomingului;
 - canal național unic de raportare rapidă pentru abuzuri online asupra copiilor;
 - cooperare între autoritățile de protecția copilului, poliție, educație, sănătate, consumator, media, digital și fiscalitate;
 - campanii naționale de educație digitală pentru copii, părinți, profesori, antrenori și medici;
 - sancțiuni substanțiale pentru platformele care nu elimină rapid exploatarea sexuală, groomingul, produsele false, pseudo-specialiștii și conținutul periculos;
 - posibilitatea limitării, suspendării sau blocării funcționalităților platformelor care nu pot demonstra siguranță pentru minori;
 - elaborarea unui cadru european și global pentru platforme verificate, educaționale, culturale, sportive și sigure pentru copii.
- oprirea platformelor pe loc până la demonstrarea protecției copilului, a utilizatorului, a fraudării statului, a stopării infracționalității de pe platforme.

Solicităm ca instituțiile să trateze această temă nu doar ca problemă de conținut, ci ca problemă de arhitectură digitală, economie a atenției, protecție a consumatorului, siguranță publică și viitor al copiilor și a statului de drept.

XIV. Mesaj pentru reportaj, presă și documentar public

Titlu propus: Copilăria capturată - cum platformele sociale au mutat educația, abuzul, comerțul și influența direct în telefonul copilului.

Subtitlu propus: Un raport despre dependență digitală, pierderea copilăriei, sexualizare precoce, pseudo-specialiști, produse false, publicitate mascată, criminalitate online, distrugerea atenției, slăbirea mass-media și obligația statului de a-și proteja copiii.

Mesaj central: Nu mai vorbim despre copii care stau prea mult pe telefon. Vorbim despre o generație mutată într-un ecosistem global unde algoritmii decid ce văd, ce cumpără, ce cred, cine îi influențează, ce corp își doresc, ce profesii admiră, ce informație primesc și cât timp rămân captivi.

Fraze de impact pentru reportaj:

- Un stat care își pierde copiii în feed își pierde viitorul înainte să vadă criza în statistici.
- Telefonul nu mai este doar telefon. Este televizor, școală, piață, stradă, cabinet fals, sală falsă, mentor fals și spațiu de abuz.
- Algoritmii nu are mamă, profesor sau conștiință. Are obiectiv: să țină copilul conectat.
- Dacă un medic fals ar intra într-o școală să vândă pastile copiilor, statul ar interveni. Online, același lucru poate deveni clip viral.
- Dacă pornografia și violența sunt restricționate la televizor, sexualizarea și abuzul livrate prin feed nu pot fi tratate ca simplu divertisment.
- Copiii nu mai sunt doar expuși la pericol. Uneori sunt recomandați către pericol.
- Mass-media are reguli, sancțiuni și răspundere. Platformele care au ajuns să educe copilul trebuie să aibă cel puțin aceeași răspundere.

XV. Concluzii finale

Prezenta sesizare atrage atenția asupra unei realități majore: platformele sociale algoritmice au depășit statutul de divertisment și au devenit infrastructură de influență asupra copilului, familiei, educației, sănătății, consumului, muncii, mass-media și statului.

Nu este suficient să cerem părinților să fie mai atenți. Părintele nu poate concura singur cu algoritmi, reclame, influenceri, notificări, mesagerie, trenduri, produse false și pseudo-specialiști. Școala nu poate concura singură cu dopamina digitală. Medicul nu poate concura singur cu pseudo-medicina virală. Mass-media nu poate concura singură cu fragmentele emoționale distribuite de platforme.

Societatea nu poate accepta ca televiziunea să fie reglementată, medicii să fie autorizați, profesorii să fie verificați, produsele să fie controlate, magazinele să fie fiscalizate, dar în telefonul copilului să intre nestingherit oricine: pseudo-specialistul, escrocul, agresorul, vânzătorul de produse false, influencerul toxic și algoritmul adictiv.

O platformă pentru copii și tineri trebuie să fie verificată. Un specialist trebuie să fie verificat. Un produs trebuie să fie verificat. Un vânzător trebuie să fie verificat. O reclamă trebuie să fie marcată. Un algoritm trebuie să fie auditat. Un copil trebuie să fie protejat.

Libertatea digitală nu poate însemna libertatea de a exploata copilul. Inovația nu poate însemna capturarea copilăriei. Comerțul nu poate însemna produse false în fața minorilor. Influența nu poate însemna educație fără răspundere. Platformele nu pot fi mai presus decât statul, familia, școala și protecția copilului.

Datoria fiecărui stat este să își protejeze copiii, instituțiile, educația, sănătatea, munca, cultura, mass-media și viitorul.

Platformele care nu pot demonstra că sunt sigure pentru copii nu trebuie să aibă acces liber la copii.

XVI. Bibliografie și surse oficiale

Sursele sunt incluse pentru fundamentarea instituțională a raportului. Ele trebuie anexate sau consultate integral la depunerea către instituții. Numerotarea [S] este folosită în text pentru referințe sintetice.

- [S1] U.S. Surgeon General / NCBI - Social Media and Youth Mental Health: advisory privind utilizarea social media de către tineri. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK594761/>
- [S2] CDC MMWR - Frequent Social Media Use and Experiences with Bullying Victimization, Persistent Feelings of Sadness or Hopelessness, and Suicide Risk Among High School Students. <https://www.cdc.gov/mmwr/volumes/73/su/su7304a3.htm>
- [S3] WHO Europe - Teens, screens and mental health: raport HBSC privind utilizarea problematică a social media. <https://www.who.int/europe/news/item/25-09-2024-teens--screens-and-mental-health>
- [S4] Salvați Copiii România - Un copil din trei prezintă o formă de tulburare emoțională; folosirea în exces a rețelelor sociale. <https://www.salvaticopiii.ro/sites/ro/files/2024-09/un-copil-din-trei-prezinta-o-forma-de-tulburare-emoționala.-rețelele-social-e.pdf>
- [S5] Comisia Europeană - TikTok, constatare preliminară privind designul adictiv și Digital Services Act. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/commission-preliminarily-finds-tiktoks-addictive-design-breach-digital-services-act>
- [S6] Comisia Europeană - Meta, constatare preliminară privind accesul minorilor sub 13 ani la Instagram și Facebook. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/commission-preliminarily-finds-meta-breach-digital-services-act-failing-protect-minors-under-13>
- [S7] Comisia Europeană - TikTok și Meta, constatări preliminare privind obligațiile de transparență sub Digital Services Act. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/commission-preliminarily-finds-tiktok-and-meta-breach-their-transparency-obligations-under-digital>
- [S8] eSafety Commissioner Australia - Social media age restrictions, obligații privind conturile sub 16 ani. <https://www.esafety.gov.au/parents/social-media-age-restrictions>
- [S9] Ofcom - Children's safety codes și protecția copiilor online în Regatul Unit. <https://www.ofcom.org.uk/online-safety/illegal-and-harmful-content/quick-guide-to-childrens-safety-codes/>
- [S10] FBI - Sextortion: avertisment privind șantajul sexual online împotriva copiilor și adolescenților. <https://www.fbi.gov/how-we-can-help-you/safety-resources/scams-and-safety/common-scams-and-crimes/sextortion>
- [S11] NCMEC - CyberTipline Data 2024 privind exploatarea sexuală online a copiilor și online enticement. <https://www.ncmec.org/cybertiplinedata>
- [S12] FTC - Disclosures 101 for Social Media Influencers. <https://www.ftc.gov/influencers>
- [S13] FTC - Health Products Compliance Guidance. <https://www.ftc.gov/business-guidance/resources/health-products-compliance-guidance>
- [S14] FDA - Health Fraud Scams: riscuri privind produse medicale și de sănătate frauduloase. <https://www.fda.gov/consumers/health-fraud-scams>
- [S15] Comisia Europeană - AVMSD protection of minors; protecția minorilor în serviciile media audiovizuale. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/avmsd-protection-minors>
- [S16] Pew Research Center - Teens, Social Media and Technology 2024. <https://www.pewresearch.org/internet/2024/12/12/teens-social-media-and-technology-2024/>
- [S17] American Psychological Association - Health advisory on social media use in adolescence. <https://www.apa.org/topics/social-media-internet/health-advisory-adolescent-social-media-use>
- [S18] Better Internet for Kids / AVMSD - obligații privind platformele video-sharing și protecția minorilor. <https://better-internet-for-kids.europa.eu/en/rules-guidelines/audiovisual-media-services-directive>

Anexe operaționale recomandate pentru depunere

Anexa 1: Listă de instituții naționale pentru transmiterea documentului: Guvern, Parlament, Administrația Prezidențială, ANPDCA, Ministerul Educației, Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii, Ministerul Cercetării/Inovării/Digitalizării, Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne, DIICOT, IGPR - combatere criminalitate informatică, DNSC, ANCOM, ANPC, CNA, ANAF/Ministerul Finanțelor, Agenția Națională pentru Sport, Avocatul Poporului.

Anexa 2: Listă de instituții europene pentru transmitere: Comisia Europeană - DG CONNECT, DG JUST, DG EAC, DG SANTE, DG EMPL, DG HOME; Parlamentul European - LIBE, IMCO, CULT, ENVI, EMPL; Consiliul UE; European Board for Digital Services; EDPB; EDPS; ENISA; Europol EC3; ERGA; Consiliul Europei.

Anexa 3: Listă de instituții globale și internaționale: UNICEF, ONU - Comitetul pentru Drepturile Copilului, UNESCO, WHO, ITU, OECD, ILO, UNODC, INTERPOL, organisme specializate în siguranță online și protecția copilului.

Anexa 4: Model de email scurt de transmitere: Stimată instituție, vă transmitem atașat sesizarea și informarea instituțională privind impactul platformelor sociale algoritmice asupra copiilor, educației, sănătății, siguranței publice, muncii și statului. Vă rugăm să confirmați primirea și să ne comunicați numărul de înregistrare, direcția competentă și un punct de contact pentru continuarea analizei instituționale. Cu considerație, Asociația EXISTĂM.

Anexa 5: Checklist pentru platforme: vârstă verificată, identitate responsabilă, specialiști verificați, produse verificate, publicitate marcată, algoritmi auditați, limitare design adictiv, protecție anti-grooming, raportare rapidă, transparență comercială, răspundere juridică.

Pentru Asociația EXISTĂM,

Reprezentant legal / persoană împuternicită

Data: 21 mai 2026